

dog har gjort Regning paa, at Forslaget nu i de ny Omgivelser, hvort det kommer frem, maa kunne møde en større Velvilje fra alle deres Side, som sætte Pris paa det andet Lovforslag. Sagen er nemlig den, at jeg for det første fuldstændig vedkender mig, at jeg er aldeles uenig med det Synspunkt, som i 1856 blev udtalt af et Udvalg enstemmig fra alle Sider, nemlig, at Statsseminariernes Tid er forbi. Er denne Mening socialistisk, som det ærede Medlem sagde, er jeg i det Tilfælde at være socialistisk i godt Selstøb, idet jeg her ikke blot kan paaberaabe mig al Tradition hos os lige indtil den efter min Mening aldeles uheldige Udvikling, som kom frem i 50'erne, da man gif Imod det tidligere tilvante, men ogsaa er i Overensstemmelse med, hvad man Altsiden over har ment, var det rigtige. Jeg tror, at man skal lede længe for at finde noget tilsvarende til vore saakaldte Fri- eller Privatseminarier. De bevæge sig i en Tankegang, som jeg tror for de allerfleste fremmede er noget aldeles mærkeligt og udygtigt, og det er ikke unaturligt, at det maa stille sig saaledes, naar man erindrer, at der her er Tale om at vinde en Kvalifikation, som er at stille i Klasse med, eller som i Virkeligheden er en Embedsksamen, og at en Ordning, hvorved man henlægger Uddannelsen til en saadan Kvalifikation til at træde ind i Embeder til den private Virksomhed, jo vilde have sin Analogi paa andre Omraader deri, at f. Eks. den, der uddanner sig til juridisk Embedsmand, søgte en privat juridisk Skole, uden at Staten tænkte paa hans Uddannelse eller ved en Eksamen prøvede den, eller dert, at en Bøge paa samme Maade søgte en privat Lægekole. Kort sagt, en saadan Ordning vil have sin Analogi i det, som mange Steder har været et Stridspunkt, nemlig de saakaldte frie Universiteter, som f. Eks. i Frankrig den katolske Kirke har villet oprette og har oprettet, men som man aldrig har tilkendt eller tillagt Ret til at "give Grader", som det hedder der, Ret til at holde Eksamen, som det vilde hedde hos os, der er forbeholdt Statskolerne. Jeg mener, at denne Tanke: Statsdrift for alt, hvad der hører til Uddannelsen til en Virksomhed, som er en Embedsvirksomhed i Staten, er i sig selv naturlig og rigtig. Nu er man imidlertid hos os kommen bort fra dette, og fuldstændig at vende tilbage dertil, det erkender jeg, kan der ikke være Tale om, det har jeg udtrykkelig fremhævet. Men hvori har saa det offentlige søgt Garantien? Den have vi søgt i Statens Eksamenkommission. Vi have søgt Garantien — vistnok en util-

strækkelig Garanti — for, at den private Uddannelsesvirksomhed ikke fører til alt for uheldige Resultater, i den af Staten bestiftede og indrettede Eksamenkommission, for hvilken Eksamen aflægges. Nu gaar det andet Forslag, som jeg har fremlagt, ud paa at henlægge Eksaminerne til Seminarierne selv — det ærede Medlem (Th. Nielsen) anser dette for at være Hovedsagen i Forslaget, jeg anser det for et Hovedpunkt — men det vil med Hensyn til Frieminarierne siges, at Staten opgiver al, i hvert Fald al indgribende Forordning om Betingelser. Den henlægger Uddannelsen til den private Virksomhed, eller lader den være en privat Virksomheds Sag, og lader tilmed denne private Virksomhed selv afholde sine Eksaminer, hvorved siges: Her er en Kandidat, en Mand, som man kan bruge i et offentligt Embede. Dette, mener jeg, er utilstrækkeligt og ugørligt. Det, man kan vælge, er et blandet System, et System, hvorved Staten selv anviser Statskolen som det nærmeste Sted, hvor Uddannelsen for disse Embedsstandidater bliver at søge, og hvor den saa ogsaa lader afholde Eksamen, men ved Siden deraf erkender, at disse Statsseminarier ikke kunne fyldestgøre hele Trængslen, og at der ved Siden deraf kan være Tale om at anerkende, ja endog gaa til give Tilbud til Privatseminarier, der indordne sig under samme Normalramme, ikke i det indre Liv, men i de andre Betingelser, som af Staten ere givne for Statskolen. Det er det System, hvorpaa det andet Lovforslag hviler, men naar man da vil anvende det paa Lærereindernes Uddannelse, mangler der et Led i Systemet: en Statskole for dem, idet Forskolelærereindeseminariet eller den Skole, som er lagt ved Vejle, jo slet ikke har dette Formaal for Dje at uddanne eller dimittere Lærereindere, som kunne indtræde i Folkeskolens Embeder ganske i Almindelighed. Her mangler dette Led i Bygningen, og hvis man tænker sig den ene Lov gennemført uden en Statskole for Kvinder, vil intan for denne Klasse af Embedsansøgere om Lærereindere staa paa det System, at man faar Kandidaterne leverede fra private Seminarier, der selv have prøvet deres Elever, og det mener jeg, er et for farligt System, et System som prisgiver Statsinteresserne med Hensyn til Lærereindendannelsen mere, end det er rigtigt. Det er paa denne Maade, jeg betragter Statskolen for Lærereindere som et Supplement til det andet Lovforslag, og jeg vil have meget stor Betænktheds ved, at Lovforslaget angaaende Lærereindere blev gennemført saaledes, at der uden denne Modvægt gaves de be-